

Särredovisning avfallskollektivet

2018

Kretslopp och vattennämnden

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Verksamhetsanalys	4
2.1	Väsentliga händelser och verksamhetens utveckling	4
2.1.1	Verksamhetsområden	<i>Fel! Bokmärket är inte definierat.</i>
2.1.1.1	Förvaltningsövergripande	4
2.1.1.2	Avfall	5
2.1.2	Viktiga framtidsfrågor	5
2.2	Fördjupad analys beträffande ekonomi	6
2.2.1	Investeringsredovisning	7
2.2.1.1	Projektuppföljning	8
2.3	Värdering av eget kapital	9
2.3.1.1	Övriga beslut och uppdrag inom avfallsområdet	9
2.3.2	Direkttilldelat insamlingsuppdrag till Renova	10
3	Nyckeltalsredovisning	11
4	Fördjupning till kretslopp och vattennämnden	12
4.1	Förvaltningsövergripande	12
4.2	Kunder och brukare	14
4.2.1	Definierad kundprocess - nöjda kunder	14
4.2.2	Modern och effektiv kunddialog	15
4.2.3	Cirkulära tjänster	16
4.3	Personal/Medarbetare	16
4.4	Ekonomi	17
4.5	Verksamhet och processer	17
4.5.1	Avfallsverksamhet	<i>Fel! Bokmärket är inte definierat.</i>
4.5.1.1	Robust avfallshantering	17
4.5.1.2	Tryggt för människa och miljö	18
4.5.1.3	Nyckeltal och indikatorer - avfall	18
5	Bokslut	20
5.1.1	Avfallsverksamheten	20
5.2	Balansräkning	21
5.3	Finansieringsanalys	21
5.4	Tillämpade redovisningsprinciper och noter	<i>Fel! Bokmärket är inte definierat.</i>

1 Sammanfattning

Förvaltningens består av två taxefinansierade verksamhetsområden; Vatten och avlopp (VA) och Avfall, samt Återbruket som finansieras av sin försäljning. I augusti fick förvaltningen en ny direktör, efter en period med tillförordnad då den tidigare direktören blev stadsbyggnadsdirektör under våren.

Verksamheten har under 2018 huvudsakligen bedrivits enligt plan, men har påverkats av vårens och sommarens värme och torka och nya insamlingsentreprenader.

Nedan sammanfattas det ekonomiska resultatet för Avfallskollektivet.

Resultat (tkr)	Utfall 2018	Budget 2018	Utfall 2017
Avfallsverksamheten	23 294	1 000	11 159

Insamlingen av avfall genomgick en del förändringar 2018, med både en ny insamlingsentreprenör och nytt avtal med Renova avseende direkttilldelade uppdrag. Med nya entreprenörer kom vissa intrimningsutmaningar, men i stort sett har driftverksamheten gått enligt förväntan 2018. Mängden insamlat matavfall ökar och restavfall och grovavfall minskar något.

Även på avfallssidan märks rekryteringsutmaningen, som en brist på chaufförer.

Under året har två viktiga förutsättningar för vårt uppdrag och hur vi genomför det aktualiserats. Dels avseende ansvarsfördelning för förpackningar och tidningar genom regeringens beslut om bostadsnära insamling av producentansvarsavfall och dels avseende Renovas uppdrag, genom den så kallade Sysavdomen. För ingen av dem är det helt klarlagt hur de kan komma att påverka vår verksamhet, utan båda behöver följas framöver.

En ny avfallsplan, A2030, håller på att tas fram regionalt genom GR, ett arbete vi har varit mycket involverade i. Planen behöver inkludera samtliga verksamheter inom staden mer än tidigare plan.

Förvaltningsövergripande

Förberedelser för samlokaliseringen, bygge och flytt, pågår i en allt intensivare takt med inflyttning hösten 2019.

Vi har inlett ett större förvaltningsövergripande IT-projekt, ARGOS, som ska ge oss en ny plattform och utveckla kundprocessen.

Året har också präglats av ett, internt såväl som externt utifrån nationellt arbete med säkerhet. Riskanalyser, krisberedskap och säkerhetsåtgärder ökar, inte minst då flera av våra anläggningar är så kallade skyddsobjekt.

Arbetet med ny översiktsplan, ÖP, pågår och ger viktiga förutsättningar för framtida hållbara VA- och avfallslösningar i staden.

2 Verksamhetsanalys

2.1 Väsentliga händelser och verksamhetens utveckling

Nedan lyfter vi några av de väsentliga händelser som är aktuella med fokus på avvikelser eller sådant som påverkar bedömningen av förvaltningens uppfyllande av reglementet. Fördjupad analys finns i kapitel 2 och i kapitel 5.

Avtalen avseende avfallsinsamling har förändrats kraftigt under året genom att insamlingsuppdrag har direkttilldelats till Renova AB och genom uppstart av en ny insamlingsentreprenad. Intrimningen av de nya avtalen märktes också genom en försämrad service som gav ett ökat antal kundklagomål under våren. Genom stora insatser kunde insamlingen och därmed även klagomålen återställas till goda nivåer. Att skapa former för kostnads- och leveransuppföljning har varit utmanande avseende de direkttilldelade entreprenaderna.

Vi har fortsatt att förbättra verksamheten och måluppfyllnaden genom att delta i utveckling av nya fordon och genom att testa insamlings- och sorteringslösningar.

Även på avfallssidan är bemanning en stor fråga, inte minst avseende chaufförer.

Utsorteringen av matavfall har ökat, och restavfallsvikten och även grovavfallet har minskat något. Konjunktur, konsumtionsmönster, väder och trender i samhällsutvecklingen påverkar utvecklingen av avfallsvikterna.

Förvaltningsövergripande

I början av året lämnade dåvarande direktör för att bli stadsbyggnadsdirektör, därefter hade vi en tillförordnad direktör och i augusti tillträdde Marianne Erlandson som ny direktör.

2.1.1 Förvaltningsövergripande som berör avfallsverksamheten

I **forsknings- och utvecklingsagendan** för 2018 prioriterade förvaltningen följande avfallsfrågor: matavfallsbehandling, enkelhet för brukarna att göra rätt, avfallsförebyggandearbete och avfallslösningar i en förtätad stad. Arbete har bedrivits inom samtliga områden, men vissa enskilda projekt har inte genomförts fullt ut.

Förvaltningen har varit mycket aktiv i framtagandet av en **ny översiktsplan, ÖP**, i staden. Vi ser en utmaning att få en ny ÖP som inkluderar utrymme för dagvattenlösningar och avfallshantering i en växande stad och med ökande klimatpåverkan

Under året har arbetet med den attraktiva arbetsplatsen fortsatt där bland annat fokus har ökat på **samlökaliseringen till anläggningen Alelyckan**. Framtagande av plan och nyckeltal för uppföljningen av nyttan har påbörjats. Förberedelserna inför flytt har intensifierats under året och inkluderar främst kontoret i Hjällbo och verksamheten på Ringön, men arbetet med aktivitetsbaserat arbetssätt påverkar all verksamhet.

Under året har uppföljning av förvaltningens satsning på **utvecklande ledarskap** fortsatt och i samband med ledarträffar har chefernas förmåga att hantera kommande förändringar stärkts

Under 2018 har Kretslopp och vatten gjort en översyn av arbetet med måluppfyllnad av gällande **IT-riktlinje**. Vi har kommit fram till att befintlig IT-riktlinje i stora delar fortfarande är applicerbar på vårt arbete och arbetssätt.

2.1.2 Avfallverksamheten

Under våren påbörjades arbetet med den **nya avfallsplanen A2030** i samverkan med GR. Kraven på vad en avfallsplan ska innehålla har förändrats vilket innebär att ett brett deltagande från övriga förvaltning och bolag i staden varit en nödvändighet. Mål, åtgärder och statistik har tagits fram under året.

Avtalen för **insamling av avfall** genomgick en del stora förändringar under 2018. Förändringarna avsåg ny entreprenör och nytt avtal med Renova som fick uppdrag direkttilldelade. Våra kunder i Nordost var de som eventuellt upplevde en försämrad service när den nya entreprenören hade en del uppstartsproblem. Under de sista månaderna stabiliserades driften och klagomålen blev färre. April var månaden med flest **klagomål i Nordost** med 57 klagomål per 10 000 tömda behållare. I november hade nivån sjunkit till 4 klagomål per 10 000 tömda behållare. Detta kan jämföras med 2017 då klagomålen var 1 per 10 000 tömda behållare.

Inför sommaren upprättade förvaltningen en plan tillsammans med miljöförvaltningen för avfallshantering vid eventuella större driftsstörningar. Förvaltningen såg risk för störningar då det var och är en **stor brist på chaufförer** till sopbilar. Under sommarens semesterperiod fanns risken för förseningar och inställda hämtningar. Hämtningsarbetet fullföljdes i god nivå, så planen behövde inte användas.

Sedan 2018 kan alla villakunder bosatta på fastlandet och Hisingen ha en tjänst för att få sitt **trädgårdsavfall** hämtat. Tjänsten är mycket uppskattad och ska fortsätta att marknadsföras under 2019.

Under de senaste åren har byggandet i staden ökat markant. Byggprojekten påverkar **framkomligheten** för sopbilarna. Förvaltningen följer planeringen av byggprojekten, så driftstörningar som påverkar våra kunder ska bli så få som möjligt.

Vikten av det insamlade säck- och kärlavfallet är strax under motsvarande vikt föregående år. Göteborgarna har sorterat bättre, så att en större del lämnas som matavfall, vilket innebär att restavfallet minskat. Tillsammans med befolkningsökningen innebär det att vikten per invånare för det avfall vi hämtar vid bostäder sjunkit. Grovavfallet har något oväntat, med tanke på den ökade konsumtionen, också minskat svagt. Det är framförallt fraktionerna ris, trädgårdsavfall och trä som sjunkit. Detta skulle kunna bero på den torra och varma sommaren. Jämfört med budget är samtliga **avfallsvikter** något lägre.

Mängderna **farligt avfall** ligger i nivå med 2017. Enskilt största fraktionen är impregnerat trä som legat stabilt på 2500-2600 ton de senaste tre åren. Asbest och bilbatterier fortsätter att minska. För bilbatterier beror troligen minskningen på att de tar andra vägar än via våra insamlingssystem.

Mängderna **elavfall** som samlas in från konsumentnära insamlingssystem har fortsatt att minska. Detta är i linje med nationella trender. Orsaken är att produkterna väger mindre, men samtidigt hittar man elektronik i fler produkter.

2018 uppmättes 297 221 besökare totalt på **återvinningscentralerna**, men eftersom bommen på kretsloppsparken inte fungerat som den ska under juni, juli och augusti på har inte alla årets besökare kunnat räknas. Troligen är det cirka 10 000 besökare som ej räknats.

2.1.3 Viktiga framtidsfrågor

Sammanfattningsvis ser förvaltningen ett behov att **samverka inom stadsbyggnadsfrågor för långsiktigt hållbara lösningar**. Vi behöver utveckla vår **ekonomistyrning**. På lång sikt påverkar **klimateförändringarna, ökad digitalisering och automatisering** samt ändrade **kundkrav**. Möjligheten att **rekrytera och behålla personal** på en konkurrensutsatt marknad är en kritisk framtidsfråga. Nedan fördjupat resonemang kring dessa och några ytterligare

viktiga framtidsfrågor.

Avfall

I Göteborg hänvisas invånarna med sitt grovavfall till fem **återvinningscentraler (ÅVC)**. Centralen i Högsbo är den med flest besökare och trots flera års arbete, i samverkan i staden, har en ny permanent placering inte kunnat anvisas.

Under 2018 tog regeringen beslut om ändrade producentansvarsförordningar **för förpackningar och returpapper**. Detta innebär att producenterna ska ta fram ett bostadsnära insamlingssystem senast inför 2021, vilket kommer påverka avfallssortering och vår verksamhet.

Under slutet av 2018 kom Högsta förvaltningsdomstolens dom angående Sysav, då ägarkommunernas sätt att **direkttilldela** uppdrag till Sysav ifrågasatts. Domen ger inget svar huruvida ägarkommunerna på frågan om direkttilldelning. Eftersom Renova AB är organiserat på liknande sätt som Sysav kan domslut påverka även Göteborg.

Förvaltningsgemensamt

För att klara ovan behöver **medvetenheten öka hos beslutsfattare, företagare och allmänheten** om behovet av en hållbar vattenanvändning, om våra utmaningar för att säkra framtida råvatten, samt de förutsättningar som en hållbar avfallshantering kräver.

En växande och förtätad stad kräver att **hållbara VA- och avfallslösningar planeras in**. Att vara med i tidiga planeringsskedet är därför viktigt, men också att de genomförs i praktiken i såväl befintlig som ny stadsbyggnad. Tät samverkan i staden och tillsammans med exploitörer och befintliga fastighetsägare är viktiga framgångsfaktorer.

Finansieringsfrågan är strategiskt viktigt. Det handlar om att skapa en förståelse för att underhåll och förnyelse av ledningsnätet och våra anläggningar är nödvändiga kostnader för att vi även framgent ska ha en säker leverans av VA- och avfallstjänster, och att detta påverkar taxan. Men det är lika viktigt att övriga aktörer i staden hanterar sin del i hur hållbara lösningar ska finansieras i såväl investerings- som framtida driftsfaser.

Vi behöver utveckla vår **kundservice och kundkommunikation** för att leva upp till de förväntningar våra kunder har på oss när det gäller tillgänglighet, snabbhet och enkelhet. Vi behöver arbeta ännu mer med kundgruppen **ägare av flerbostadshus** för att öka kundnöjdheten, ha dialog om strategiskt viktiga frågor och ge stöd i kommunikationen med hyresgästerna.

Rekryteringsutmaningen, personal och kompetensförsörjning av såväl ingenjörer som yrkesarbetande (exempelvis el- och automationskompetens, rörläggare, chaufförer), kommer vara fortsatt mycket viktig. Vi behöver planera långsiktigt och söka samarbeten med andra aktörer för att säkra resurser och kompetens men även att nya sätt för att attrahera och hitta framtida medarbetare.

2.2 Fördjupad analys beträffande ekonomi

Resultaträkning i sammandrag - Avfallsverksamheten

Belopp i tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Intäkter	451 676	451 211	465	436 286	424 408
Kostnader	-428 382	-450 211	21 829	-425 127	-407 038
Resultat	23 294	1 000	22 294	11 159	17 370
Eget kapital	56 479	34 185	22 294	33 185	22 026

Analys av ekonomiskt resultat 2018 för avfallsverksamheten

Sammanfattande analys

Två nya entreprenader startade upp under våren vilket orsakade vissa intrimningsutmaningar, men i stort sett har driftsverksamheten gått som förväntat 2018. Den största ekonomiska avvikelserna under året hänförs till de till Renova AB direkttilldelade entreprenaderna där deras svårighet att bedöma kostnaderna påverkat vår budget och prognos under året.

Resultatet totalt för avfallsverksamheten har en positiv avvikelse med 22,3 mkr jämfört budgeterat. Orsaken står inte att finna i någon enskild händelse, utan beror på avvikelser i ett flertal poster, där taxeintäkterna och avskrivningarna motverkar det höga resultatet och övriga bidrar till det.

Intäkter:

Taxeintäkterna var höga i budget eftersom de lades med prognos augusti som grund, och denna visade sig vara för hög, taxeintäkterna blev därför 4 mkr lägre än budgeterat.

Övriga intäkter som avser försäljning av insamlat metallskrot blev istället 4,6 mkr högre på grund av höga världsmarknadspriser.

Kostnader:

Personalkostnaderna blev 2 mkr lägre än budget på grund av senarelagda rekryteringar och oplanerade vakanser, vilket fick en kostnadssänkande effekt även på andra poster i budgeten.

Kostnaderna för köp av huvudverksamhet blev 3 mkr lägre avseende behandlingskostnader till följd av lägre avfallsmängder än budgeterat. Kostnaderna för insamling och transport blev 3 mkr högre än budget. Det är framför allt kostnaderna för den nya entreprenaden för det ombildade området Nordost som blev dyrare. Budgeten för Nordost lades innan alla fakta var kända. Det gjordes färre inköp av kärl än budgeterat, samtidigt som driftkostnaderna för återvinningscentralerna blev lägre, totalt blev detta 8,3 mkr lägre. Till viss del hänger det samman med att avfallsmängderna blev lägre än förväntat.

Köp av entreprenader och tjänster innehåller bland annat kostnader för utvecklingsprojekt, deponier, återvinningscentraler och utvecklingskostnader för system. Samtliga poster underskred budget med totalt 10 mkr. För deponierna handlar det om en specifik åtgärd på 2,5 mkr som sköts på framtiden, medan budgeten för utvecklingsprojekten visade sig vara för hög, på grund av att våra samarbetsparter tog större del av kostnaderna och de oplanerade vakanserna.

Avfallsverksamheten har under året gjort flera investeringar i återvinningscentralerna, bland annat har skalskydden förbättrats. Denna faktor var inte med vid beräkningen av avskrivningskostnaden i budget och därför är utfallet för avskrivningarna 1,4 mkr högre än budgeterat.

Overheadkostnaderna var 4 mkr lägre, både på grund av att staberna påverkades av oväntade vakanser och av att kommunikationskostnaderna använts på ett annat sätt än vad som var budgeterat.

2.2.1 Investeringsredovisning

Redovisning per område

Investeringsområde, mnkr	Utfall 2018		Budget 2018		Prognos 2016-2019		Budget 2016-2019	
	Utg	Ink	Utg	Ink	Utg	Ink	Utg	Ink
Återvinning och behållare	-4,9	0	-8,5	0	-59,2		-43,5	
Avslutade deponier	-21,7	0	-18,0	0	-66,3		-56,4	

Övriga investeringar	0	0	-0,5	0	-1,0		1,8	
AV - Total investeringsvolym	-26,6	0	-27,0	0	-126,5		-101,7	

Prognos 2016-2019 grundar sig på ny ram för planperioden beslutad i stadens budget 2019.

Investeringar avfall

Återvinning och behållare

Utfall för året uppgår till 4,9 Mkr jämfört med budget på 8,5 Mkr. Utfallet avser främst de sista delarna i ombyggnationer av återvinningscentralerna Bulycke och Sävenäs. Lejonparten av projekten genomfördes 2017. Prognos för planperioden bedöms uppnås.

Avslutade deponier

Utfall för året uppgår till 21,7 Mkr och ligger i linje med budget på 18 Mkr. Utfallet avser byggnation av lakvattenrening för Brudaremassens deponi. Prognos för planperioden bedöms uppnås.

2.2.2 Projektuppföljning

Investerings- och exploateringsprojekt av väsentlig betydelse

Projekt	Ack. utfall		Total projektprognos		Projektbudget		Slutår
	Ink	Utg	Ink	Utg	Ink	Utg	
Ny kretsloppspark i södra Göteborg - Högsbo ÅVC		-2 234		-		-30 000	?
Lakvattenrening vid Brudaremassen		-27 949		-65 929		-60 000	2020

Ny kretsloppspark i södra Göteborg - Högsbo ÅVC

Under de senaste 10 åren har avfallsmängderna som lämnas till återvinningscentraler i Göteborg mer än fördubblats. Mest besök har återvinningscentralen i Högsbo. Högsbo ÅVC byggdes på 70-talet och är nu för liten för besöksfrekvensen. Detta innebär att det ofta blir trångt och långa köer in till centralen.

Det finns därför ett stort behov av ökad tillgänglighet till grovavfallsservice i södra och västra delen av Göteborg. Att utveckla ÅVC:n inom befintlig fastighet har inte bedömts vara möjligt eller önskvärt. Med anledning av detta gav Kretslopp och vattennämnden 2011 förvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för en ny Kretsloppspark i Södra Göteborg.

Under 2018 har undersökning av alternativa lokaliseringar genomförts. För detta budgeterades 700 kkr och utfallet blev 680 kkr. För 2019 finns förhoppningar att kunna intensifiera arbetet, med förutsättningar att en mark erhålls från fastighetskontoret vilket har varit en segdragen fråga och där vi driver en fortsatt dialog och högst önskvärt vore en konstruktiv lösning inom snar framtid.

Lakvattenrening vid Brudaremassen

Anläggningsarbetet påbörjades i februari 2018, och beräknas pågå fram till mars 2020. Svårare markarbeten än beräknat har medfört cirka tre månaders försening och ökade kostnader. Markarbetena är klara och gjutning av betongkonstruktionen pågår. Utfall 2018 är 21,7 Mkr. Beslutad budget ligger på 60 Mkr, däremot har prognosen för projektet totalt ökat till 66 Mkr. Ett tilläggsbeslut planeras att tas i nämnden under mars 2019.

2.3 Värdering av eget kapital

Staden har *Regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning*, nedan kallade *budgetriktlinjerna*, som bland annat ger vägledning för storleken på eget kapital. Där anges dock att "För nämnder med verksamhet som till fullo är taxefinansierad utgör riktnivåerna på samma sätt som för övriga nämnder en viktig utgångspunkt vid motiveringen av en rimlig nivå på det egna kapitalet." Beskrivningen nedan av förvaltningens eget kapital för respektive taxekollektiv tar därmed i beaktande detta, och relaterar till både nämnda regler och för kollektiven styrande lagstiftning.

Avfallsverksamheten

Det egna kapitalet för avfallsverksamheten uppgick vid utgången av 2018 till 56,5 mkr (34,2 mkr i budget). Enligt budgetriktlinjerna är ett rekommenderat intervall på det egna kapitalet 12,5 - 17,5 mkr för en verksamhet med avfallsverksamhetens storlek. Då osäkerheterna kring avfallsverksamhetens kostnader för de närmaste åren är fortsatt stora finns det behov av ett eget kapital för att klara negativa utfall. Men det egna kapitalet bör sänkas till lägre nivåer. Ett visst positivt eget kapital innebär att verksamheten inte riskerar att behöva göra ingrepp som påverkar leverans kvaliteten. I samband med framställan om taxefinansiering tas alltid i beaktande att det egna kapitalet ska återställas inom skälig tid.

2.3.1 Övriga beslut och uppdrag inom avfallsområdet

Inom projektet Skrota skräpet har under året arbetet med att ordna sortering på alla stadens äldreboenden slutförts och arbetet med att förbättra sorteringen på stadens alla förskolor påbörjats. Under 2018 har cirka 70 stycken verksamheter fått besök av Skrota Skräpet sortering. Dessutom har 44 informationsträffar hållits för medarbetare i verksamheterna och på dessa har totalt 682 personer medverkat. Arbetet med att uppdatera och förbättra Tagesajten har slutförts och den nya sidan har lanserats.

Under året har sex av stadens kontor coachats för att bli avfallssnåla kontor varav två är klara och har fått diplom sedan de lyckats minska två avfallslag var med minst 10 procent. Det avfallssnåla äldreboendet som utvecklats av Kretslopp och vatten har under 2018 införts på samtliga äldreboenden i staden i ett projekt som drivs av stadsdelsförvaltningarna i samarbete med Skrota Skräpet.

Göteborgsmodellen för mindre matsvinn som tagits fram i samarbete med stadsdelarnas måltidsorganisation har under året lyckats nå en halvering av matsvinnet per portion i staden. Skrota Skräpet har utbildat samtliga centrala upphandlare i hur man minskar avfall vid upphandling och fördjupat samarbetet med Intraservice för att förlänga livet på stadens IT-utrustning.

Projektet Engångsfritt Kulturkalas, som Kretslopp och vatten genomförde, med MIST-finansiering, tillsammans med Göteborg & Co lyckades minska antalet serverade matportioner i engångsmaterial med 6500 stycken och antalet öl i plastglas med 3000 på årets Kulturkalas. En vägledning har tagits fram. Projektet tilldelades priset Årets hållbara event och är finalist i kategorin Årets förebyggare på Återvinningsgalan 2018.

Skrota Skräpets och Kretslopp och vattens arbete med att förebygga avfall i Göteborgs Stad tilldelades 2018 års Miljöstrategipris samt har använts flitigt av andra kommuner som gott exempel genom studiebesök och föreläsningar.

Förvaltningen har under året utrett stadens användning av engångsartiklar och föreslagit åtgärder för att minska användningen på uppdrag av Kommunfullmäktige. Utredningen omfattar både stadens egen användning av engångsartiklar och hur staden kan skapa förutsättningar för göteborgarna att minska sin användning av engångsartiklar.

Huvudansvaret för arbetsområdet Cirkulära Göteborg flyttades under första kvartalet 2018 över till Konsument och medborgarservice. Kretslopp och vatten har bidragit med finansiering under 2018.

2.3.2 Direkttilldelat insamlingsuppdrag till Renova

Den 1 april 2018 övergick insamlingen av hushållsavfall från Centrum, Hisingen och Södra Skärgården sam insamling med mobil sopsug, av slam och farligt avfall från upphandlade avtal till direkttilldelat till Renova. Skiftet hade föregåtts av ett års förberedelser. Själva hämtningsarbetet påverkades inte i så stor utsträckning, utan de stora förändringarna handlade om samarbetsformer, uppföljning, utveckling och inte minst Renovas organisation.

Kostnaderna för Kretslopp och vatten bedömdes stiga med knappt 10 procent jämfört med vad det kostat när det upphandlades i konkurrens. Dock fanns ett visst mått av osäkerhet i kalkylerna då Renovas budget togs fram innan arbetet med omorganisationen var genomförd. Även om det slagit lite olika inom de olika delområdena så har budgeten totalt för de områdena som tidigare varit upphandlade hållits. Under hösten aviserade Renova kraftigt ökade kostnader vilket påverkade vår delårsrapportering. Det visade sig senare under hösten att det faktiska utfallet inte blev så högt som de befarade.

De stora förändringar som Renova genomfört har inneburit att mycket av redovisning och rapportering inte fungerat på ett tillfredsställande sätt. Att Renova samtidigt (1 april) avvecklade uppdraget i Nordöstra Göteborg och fick uppdraget att sköta insamlingen i Partille-Lerum-Härryda innebar att stora personomflyttningar som medförde att insamlingen på Hisingen påverkades negativt under en period.

Tilldelningen har öppnat upp för en närmare samverkan kring utvecklingsfrågor kring exempelvis insamling och behandling.

3 Nyckeltalsredovisning

	Utfall 2018	Budget/målvärde 2018	Utfall 2017	Utfall 2016	Utfall 2015
De vi är till för					
Nöjd kundindex (småhus) [%]	-	90	90	86	85
Nöjd kundindex (flerbostad) [%]	74	90	72	69	70
Prisvärd tjänst avfall (småhus) [%]	-	öka	57	56	70
Prisvärd tjänst avfall (flerbostad) [%]	45	öka	50	42	45
Klagomål på avfallshämtning [antal] [1]	3 267	720	883	1 138	738
Verksamhet/ Processer					
Andel förpackningar och tidningar i restavfallet [%] [2]	37	35	-	37	34
Andel matavfall till biologisk behandling [%]	45	48	45	45	38
Restavfall [ton]	105 220	107 900	106 552	107 800	107 850
Grovavfall [ton]	46 246	47 665	47 515	46 225	46 815
Farligt avfall exkl elavfall [ton]	3 452	3 200	3 549	3 444	3 552
Insamlat matavfall [ton]	23 129	24 900	22 342	22 034	20 647
Antal besök ÅVC [3]	303 888	280 000	286 035	288 500	286 000
Medarbetare/ Personal					
Sjukfrånvaro [%]	4,3	minska	3,9	3,6	4,3
Nöjd medarbetarindex NMI	-	öka	63	60	-
Personalomsättning	11,3	minska	8,9	7,5	7,79
Ekonomi/ägare					
Resultat för avfallsverksamheten	23 294	1 000	11 159	17 370	6 385
Eget kapital Avfall	56 479	34 185	33 185	22 026	4 656

1. Ny entreprenad startad i april. Antalet klagomål är för nov. 2017- nov. 2018.

2. Ingen plockanalys utförd 2017

3. Antalet besök uppskattat för juni-aug. för ÅVC Alelyckan, pga tekniska problem.

ÅVC Sävenäs har jämfört med föregående år en ökning av främst företagsbesökare för perioden juli-dec. Det beror på att företagare inte längre kan lämna kylmöbler och vitvaror till Högsbo och Skräppekärrs sorteringsanläggningar. De hänvisas istället till Sävenäs efter överenskommelse mellan Kretslopp och vatten och Elkretsen.

4 Fördjupning till kretslopp och vattennämnden

4.1 Förvaltningsövergripande

Forskning och utveckling - FoU-agenda

Forskningsarbetet på kretslopp och vatten utgår ifrån en gemensamt framtagna och förankrad forsknings- och utvecklingsagenda. Syftet med att arbeta efter agendan är att ge struktur, tydlighet och inriktning åt förvaltningens forsknings- och utvecklingsarbete.

Inom dricksvattenområdet jobbar förvaltningen tillsammans med bland andra DRICKS på Chalmers kring utvecklingsprojekt men även med egna projekt. Områdena inom dricksvatten handlar om värdering av vattenresursers värde samt mikrobiologisk och kemisk säkerhet vid dricksvattenproduktion och utveckling av nya metoder för läcksökning. Inom avloppsavledning fortsätter förvaltningens arbete med utveckling av hantering av vattenverksslam, riskvärdering, bräddvatten, uppdatering av en hydrodynamisk flödesmodell för det lokala och regionala avloppssystemet, samt en hydrodynamisk modell för Göteborg för att förutse och möjliggöra hantering av översvänningsrisker för till exempel skyfall.

I forsknings- och utvecklingsagenda för 2018 prioriterade förvaltningen följande avfallsfrågor: matavfallsbehandling, enkelhet för brukarna att göra rätt, avfallsförebyggande arbete och avfallslösningar i en förtätad stad.

Budgeten 2018 för avfallsforsknings- och utvecklingsprojekt var totalt ca 12,5 miljoner kronor men vi använde inte alla avsatta medel. Några orsaker till avvikelsen var tex att våra samarbetspartners Volvo och Renova AB tagit större ansvar för fordonsutveckling respektive materialåtervinning och matavfallsbehandling än vad vi förväntat oss. Vi har även fått miljöstimulansmedel för projektet om biokol och projektet med Frihamnen har försejats vilket inneburit att de utredningar vi planerat för "avfallslösningar i en förtätad stad" inte kunnat genomföras.

Det tvååriga samverkansprojektet om Fixoteken (som delvis finansieras 2018 av Re:Source) fortgår. Projekt "matavfallspiloterna" som syftar till att förenkla för brukarna att göra rätt handlar om utsortering av matavfall i flerbostadshus. Även test och utvärdering av fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar i villaområden har detta syfte. Alla tre projekten beskrivs i avsnitt 5.3 nedan.

När det gäller avfallsförebyggande arbete och att det ska vara enkelt för brukarna att göra rätt har förvaltningen under 2018 identifierat och beräknat drygt 30 åtgärder i tre svårighetsgrader som minskar göteborgarens avfall med 30 procent till 2030 jämfört med 2010 utifrån Göteborgs Stads mål.

Vi har under året deltagit i referensgrupper till forskningsprojekt gällande hållbarhetsindex för avfallshantering, utveckling av avfallsplanering, avfallsförbränningens roll i framtiden och avfallshantering i samhällsstrukturen.

Samverkan i staden och regionen

Under våren 2018 påbörjades arbetet med den nya avfallsplanen A2030 i samverkan med GR. I augusti fattades beslut om igångsättning av arbetet i Göteborgs stad. Sedan gällande plan A2020 togs fram har kraven på vad en avfallsplan ska innehålla förändrats vilket innebär att ett brett deltagande från övriga förvaltning och bolag i staden varit en nödvändighet. Mål, åtgärder och statistik har tagits fram och tidig förankring i staden har genomförts. Under våren 2019 skickar GR planen på remiss.

Västlänkens miljöprövning är klar och alla detaljplaner utom en har vunnit laga kraft. Flera projekt har nu påbörjats och det kommer att bli en intensiv tid framöver både vad gäller byggnation och samverkan i staden.

Förvaltningen är mycket aktiv i framtagandet av en ny översiktsplan, ÖP, i staden. Flera av

förvaltningens viktiga frågor kommer att föras in bland annat kring hållbar dagvattenhantering och avfallshantering. Arbetet sker i konstruktivt anda, men vi ser en utmaning att få en ny ÖP som inkluderar utrymme för dagvattenlösningar i en växande stad och med ökande klimatpåverkan, samt utrymme för återvinning såväl i/nära bostäder som återvinningsstationer och -centraler.

Arbete med *Göta älvs vattenskyddsområde, GÄVSO*, som samordnas av Göteborgsregionen GR har efter många turer och ibland olika bild av vad som krävs för att säkra vattenkvaliteten, lett fram till att ett förslag nu är på samråd. Utställningen av föreskrifter och skyddsområde pågår från 22 augusti till 3 oktober. Göteborg föreslås ha kvar sitt befintligt vattenskyddsområde och även delar av Ale, medan nytt område föreslås uppströms, vilket är mycket positivt.

Realiserad effektnytta av samlokaliseringen

Nu byggs anläggningen vid Alelyckan där verksamheten ska samlokaliseras. Arbeten pågår och inflyttning av verksamheten beräknas genomföras under 2019. Under året har arbetet med den attraktiva arbetsplatsen fortsatt där bland annat fokus har ökat på samlokaliseringen till anläggningen Alelyckan. Framtagande av plan och nyckeltal för uppföljningen av nyttan har påbörjats.

Det finns ett beslut om att gå över till ett aktivitetsbaserat arbetssätt inom hela förvaltningen. Den nya anläggningen på Alelyckan utformas för det nya arbetssättet medan övriga arbetsplatser anpassas i samband med att de ska renoveras. Under hösten påbörjas detta på vattenverket Alelyckan. Ombyggnationerna redovisas i investeringsplanen.

Cheferna på förvaltningen har under 2017-2018 genomfört utbildning i det utvecklande ledarskapet och i förändringsledning och i samband med ledarträffar har chefernas förmåga att hantera kommande förändringar stärkts.

IT-riktlinje, förvaltning och organisation

Under 2018 har Kretslopp och vatten gjort en översyn av arbetet med måluppfyllnad av gällande IT-riktlinje. Vi har kommit fram till att befintlig IT-riktlinje i stora delar fortfarande är applicerbar på vårt arbete och arbetssätt. Riktlinjen säger att när vi når målen upplever vi att IS/IT-systemen inom förvaltningen är:

- en väsentlig strategisk faktor i förvaltningens totala verksamhet
- präglad av flexibilitet och kostnadseffektivitet
- ett stöd i den dagliga verksamheten
- kvalitetshöjande för hur vi utför och utvecklar vårt uppdrag
- en starkt bidragande del i kommunikationen med kunder
- säkra mot obehörig tillgång till information

Några förbättringsområden har identifierats. Ett är en process för ekonomisk styrning gällande IS/IT-kostnader för att få bättre kostnadseffektivitet. Vi ser också att vi behöver på formulera en vägledande princip gällande kunddialog, som stöd i utvecklingen av digitala tjänster och hur vi ska möta våra kunder.

Arbetet med säkerhet löper på inte minst kopplat till samlokaliseringen. När befintliga anläggningar försvinner och en ny tas i bruk påverkas IT-infrastrukturen både för vårt administrativa och tekniska nät.

För att systemen ska vara kvalitetshöjande och ett stöd i verksamheten har utbildningar i Office 365 genomförts. I samlokaliseringen strävar vi efter att förenkla för resfria möten och därför har utbildningar för platsberoende samarbete genomförts.

Genom att under året köpa IT-utrustning som bättre passar ihop med befintlig kringutrustning har vi begränsat elavfallet.

4.2 Kunder och brukare

4.2.1 Definierad kundprocess - nöjda kunder

Kunderna är förutsättningen för vår verksamhet. Vi behöver involvera kunderna i högre grad när vi utvecklar våra tjänster och taxor, för att nå en ännu större kundnöjdhet. Det gör vi genom att utveckla nya former av kunddialog, som till exempel kundpaneler. Under 2018 har vi börjat ta fram en ny kundpolicy, som genomförs 2019 och blir viktig input till vårt stora kundprocessprojekt ARGOS.

Andelen flerbostadshusägare som anger att de totalt sett är nöjda med våra tjänster och service har ökat från 72 procent 2017 till 74 procent 2018.

Bland villaägare är 90 procent av kunderna nöjda i undersökningen som gjordes 2017, för 2018 har ingen kundundersökning gjorts.

Ny avfallsentreprenör i nordost

Under våren bytte vi avfallsentreprenör i område nordost. Trots ett omfattande förberedelsearbete uppstod det flera förseningar i sophämtningen vilket innebar att antalet samtal och ärenden till vår kundservice var cirka 25 procent fler än vanligt. Vi kunde ändå upprätthålla en god service, med en genomsnittlig kötid på 3,5 - 4,5 minut.

Erbjuda digital faktura

Från och med november erbjuder vi alla kundgrupper möjlighet till digital faktura, dels för att möta efterfrågan och öka kundnöjdheten, dels för att minska pappersförbrukningen.

Matavfallspiloterna för ökad kundnöjdhet

Under 2018 avslutades projektet Matavfallspiloterna där vi genom djupintervjuer med lägenhetshushåll och fastighetspersonal identifierade effektfulla insatser för att öka insamlingen av matavfall i flerbostäder. Ett antal insatser testades i de två pilotområden, och resultatet blev att utsorteringen nästan fördubblades. Erfarenheterna och resultaten sprids nu till fastighetspersonal för att inspirera dem och ge dem verktyg att förbättra matavfallsinsamlingen i sina flerbostäder. De erbjuds personliga besök och att ta del av det nyframtagna koncept som visat sig vara framgångsrikt: ett bildbaserat informationsmaterial som översatts till flera språk.

Dialog med fastighetsägare

Vi bedriver uppsökande och förebyggande arbete med fastighetsägare och förvaltare för att öka kundnöjdheten. Under året har vi:

- Tagit fram en kommunikationsplan för hur vi ska kommunicera och ha dialog med den här gruppen.
- Avfallsinformatörer har knackat på i lägenheter för att informera hyresgästerna om sortering av avfall. Cirka 4800 lägenheter besöktes där i snitt 36 procent öppnade. Insatserna har bidragit till att öka utsorteringen av matavfall och minska mängden restavfall i de aktuella fastigheterna, vilket visar att det personliga mötet är ett framgångsrikt sätt att förändra beteende. Efter en insats på Frölunda Kyrkogata i våras ökade sorteringen av matavfallet med 110 procent och restavfallet minskade med 19 procent.
- Vi har genomfört ett välbesökt möte hos Fastighetsägarna Göteborg angående de nya avfallsföreskrifterna.
- Genomfört utbildningar för framtidens förvaltare, fastighetsingenjörer och fastighetsskötare
- Informerat via ett digitalt nyhetsbrev som kommer ut tre gånger per år.

4.2.2 Modern och effektiv kunddialog

Vi ska ha en modern kunddialog för att kunna möta kunderna där de befinner sig och på ett sätt som är enkelt och tillgängligt för dem.

E-tjänster

Tjänsten att beställa ÅVC-kort via webben är nu lanserad, vilket avlastar personalen på våra återvinningscentraler. Efterfrågan på tjänsten är stor och vi har fått in fler beställningar än vi räknat med.

Vi har tagit initiativ till en dialog med Konsument och medborgarservice för att få en bättre struktur och fart i arbetet med att utveckla nya e-tjänster och förbättra de befintliga.

Kundkommunikation och digitala kanaler

Vi har under året bedrivit ett utvecklingsarbete inom kundkommunikation och digitala kanaler och utvecklar verksamheten i metoder för en strategisk kommunikation som bidrar till målpuffyllelse. Utvecklingsarbetet har bland annat inneburit:

- Arbete med att ta fram en digital **kundservice-plattform** pååg, för att samla alla kundmottagande enheter, e-tjänster och kanaler på ett ställe för att underlätta för våra kunder att komma i kontakt med oss och hitta våra tjänster.
- Vi arbetar mer aktivt med **Facebook** vilket har medfört att räckvidden och interaktionen i vår egen Facebook-kanal ökat. Vi har tack vare Facebook blivit mer transparenta och snabba när viktig information behöver ut – ett exempel är inslaget vintern 2018 när isarna var farliga att gå på. Vi har också arbetat med att ge en korrekt bild när det har spridits felaktiga fakta, som vid projektet dagvattendammar vid Välen.
- **LinkedIn** används nu aktivt för att öka intresset för vår verksamhet hos eventuella blivande medarbetare.
- Inför jul- och nyårshelgens ändrade dagar för sophämtning **riktade vi informationen** mer än tidigare år. Alla villakunder fick ett julkort med information och hänvisning till goteborg.se. Södra skärgården och Billdal fick information via sms.

Vi har under året samverkat med konsument- och medborgarservice samt miljöförvaltningen inom GreenhackGBG (Facebook, Instagram, föreläsningar mm) för att inspirera göteborgarna till en mer hållbar livsstil. Under året har det anordnats ett flertal fullsatta föreläsningar och aktiviteter.

Media och pressarbete

I det strategiska pressarbetet ingår att identifiera för förvaltningen viktiga frågor att nå ut med till media och därmed invånare, beslutsfattare och samarbetspartners och vi strävar efter att vara öppna och transparenta, både när det gäller positiva och mindre positiva budskap.

Under året har vi skickat ut 22 pressmeddelanden. Störst genomslag i media fick vi för den nya eldrivna sopbilen i samband med presseventet på Götaplatsen, som vi gjorde tillsammans med Volvo och Renova. Insatsen resulterade i 31 webbartiklar nationellt utöver tryckt press, och även internationell media uppmärksammade det.

Exempel på andra frågor som fått genomslag i media är: spara på vattnet i sommarens torka, de nya dricksvattenfontänerna, projektet Matavfallspiloterna, Engångsfritt kulturkalas, Miljöstrategipriset, Publishingpriset för tidningen Kretslopp, elektronikverkstad på Fixoteket och de nya taxorna 2019. Den mesta rapporteringen var positiv, förutom en artikel om taxorna.

Dialog med skolelever och förskolebarn

På årets kulturkalas deltog vi med så kallad Bajsbasket i Trädgårdsföreningen för att lära barn och vuxna (1 500 och 2000 besökare varje dag) vad som ska slängas i papperskorgen och vad som får spolas ner i toaletten.

Förstudien Framtidslabbet, en upplevelsebaserad läroplats för skolelever, som var klar i februari har bordlagts i nämnden. Vi planerar nu för andra sätt att använda konceptet med upplevelsebaserade labbar för skolelever, bland annat pågår samtal med Universeum. Vi har gått in i ett nytt samarbete med andra förvaltningar i staden för att samordna oss kommunikativt gentemot den nya grundskoleförvaltningen. Inom GR pågår ett arbete som vi är delaktiga i för att ta fram ett digitalt material för målgruppen förskolebarn i form av ”sopsamlarmonster”.

4.2.3 Cirkulära tjänster

Trädgårdsavfall

Tjänsten insamling av trädgårdsavfall i kärl infördes 2018 vilket innebär att tjänsten nu kan tecknas i hela Göteborg, med undantag för Södra Skärgården. Tjänsten riktar sig till de som bor i villa och är frivilligt att teckna. Hittills är anslutningsgraden ca 15 procent i de områden där tjänsten har funnits några år. Upplevelsen är att tjänsten är fortsatt omtyckt och vi har fått positiv respons från nöjda kunder.

Fastighetsnära insamling av plast- och pappersförpackningar

Testet med fastighetsnära insamling av förpackningar av plast och papper i tvåfackskärl ska fortsätta i två år, med vissa förändringar. Kunderna har fått ett utskick med återkoppling av resultatet av testet i kundenkäten samt erbjudande om att även fortsättningsvis få förpackningar hämtade vid dörren, men till självkostnadspris.

Enligt kundenkäten tycker 92 procent att tjänsten har fungerat bra eller mycket bra och 88 procent vill behålla tjänsten. Vid årsskiftet när tjänsten gick över till självkostnadspris var 79 procent av testdeltagarna kvar i testet.

Fixotek

I ett tvåårigt samverkansprojekt med delvis extern finansiering har fyra nya pilotverksamheter, sk Fixotek, utvecklats och startats upp. Fixoteken är kvartersnära mötesplatser där man kan låna, laga, byta och bygga nytt från gammalt. På två av platserna tar man även emot farligt avfall och mindre mängder grovavfall. Utvärdering pågår och utredning kring fortsättningen har påbörjats

Farligt avfall

Under året har det blivit lättare för invånarna att bli av med kosmetiskt avfall genom samarbeten med KICKS och Åhléns butiker.

4.3 Personal/Medarbetare

Förvaltningen har ökat från 466 anställda (dec 2017) till 485 anställda (dec 2018), vilket är en ökning på ca 4% under året (jmf ca 6% föregående år) trots rekryteringsutmaningar. Under året har arbetet med den attraktiva arbetsplatsen fortsatt där bland annat fokus har ökat på samlokaliseringen till anläggningen Alelyckan, där nästa generations arbetsplats växer fram. Under året har studiebesök såväl som arbetsplatsaktiviteter kring visionsspel och "en bra dag på jobbet" skapat lokala förutsättningar för chefer och medarbetare att utveckla återkoppling och samarbete. Till detta har föreläsningar hållits för medarbetare i "Arbetsglädje - Ja, tack" där föreläsningen syftade till att lyfta, inspirera och konkretisera samt att ta upp vikten av att ta ansvar för vem jag vill vara på min arbetsplats som ett led att stärka återkoppling och samarbete.

Vidare har två centrala KV-start genomförts under året som en del i en gemensam introduktion såväl som att chefer utvecklat sina lokala introduktionsprogram för att underlätta hanteringen av nyanställda. Till detta har chefer arbetat vidare med att mer tydligt ta fram tydliga mål och uppdrag för sina medarbetare. Utöver arbetet med medarbetarundersökningen som aviserades i UR1 har under året förvaltningsledningen genomfört en ARIA vad gäller

högre chefer samt förtydligat arbetsmiljöarbetet. De tydliga målen kring rapportering av tillbud och arbetsskador har resulterat i en ökad tillströmning av avvikelser under året som bedömt beror på en ökad rapportvillighet av kända risker i arbetsmiljön. I och med återkopplingen under året gav detta samarbete att arbetet kring den attraktiva arbetsplatsen kan fortskrida över till 2019.

4.4 Ekonomi

God ekonomisk beredskap

En god planering och rättvisande redovisning är viktiga komponenter för ekonomisk beredskap, såväl som att ha långsiktiga finansieringsplaner och effektiv modell för uppföljning. 2016 och 2017 infördes både nytt ekonomisystem och nya redovisningsprinciper implementerades. Målet för 2018 var att kunna förbättra kvaliteten i ekonomi- och verksamhetsstyrningen och ge ökat stöd till avdelningarna. För att ge nämnden en bättre bild över hur den långsiktiga ekonomiska situationen ser ut har ett arbete med att kartlägga frågor kring finansiering av verksamheten över tid påbörjats. En tydligare process för att koppla investeringsverksamheten, och till dem knutna finansiella kostnader, resursplanering (bemanning), övrig kostnadsbedömning har inletts och syftar till att ge såväl kvalitativt bättre budget- som taxeprocess med känslighets- och scenarieanalys.

Som noterats ovan har pågått arbetet med att skapa enklare och tydligare uppföljning för verksamheten. En rutin- och dokumentöversyn för hela förvaltningen har också påbörjats inom ekonomiområdet.

4.5 Verksamhet och processer

4.5.1.1 Robust avfallshantering

Under 2018 fastställdes nya **avfallsföreskrifter** av kommunfullmäktige. Dessa reglerar ansvarsfördelningen mellan Kretslopp och vatten och fastighetsägare. Förutom att föreskrifterna är tydligare är kraven på avfallsutrymmen lite mer omfattande och många fettavskiljare kommer behöva tömmas oftare från 2020.

I april startades den **nya entreprenaden** med Nordisk Återvinning Service i entreprenadområdet **Nordost** vilket omfattar Angered, Östra Göteborg samt Örgryte-Härlanda. Uppstarten föregicks av flera månaders förberedelser. Hämtningen utförs nu även med tvåfacksfordon vilket innebär att det blir färre transporter hos våra kunder. Nordisk Återvinning Service ändrade tömningsdagarna för kunderna då det fanns möjlighet till effektiviseringar. Detta medförde störningar de första månaderna efter uppstart. Flertalet fordonsproblem har gjort att störningar förekom även under hösten, dock i mindre utsträckning.

Under hösten har ett stort arbete gjorts för att ta fram **upphandlingsdokument** inför upphandling av entreprenadområdet **Sydväst**. De största förändringarna har gjorts inom fordonsområdet där vi nu ställer krav på att minst fem av fordonen ska vara helelektriska och minst tre av fordonen ska drivas på biogas.

Kretslopp och vatten har tagit fram en **vägledning för val av avfallsinsamlingssystem i flerbostadshus** för att på ett tydligare sätt kunna stötta fastighetsägare, byggaktörer, projektörer och stadens förvaltningar vid om- och nybyggnation i staden. Rekommendationerna baseras på en hållbarhetsanalys av insamlingssystem för restavfall, matavfall, förpackningar och tidningar utifrån Göteborgs Stads avfallsrelaterade mål. I vägledningen rekommenderas att insamling av restavfall, matavfall, förpackningar och tidningar ska finnas fastighetsnära eller kvartersnära, inom 50 meter från fastighetens entré. Det ska vara lika enkelt att lämna alla avfallsfraktioner. I första hand rekommenderas kärl, i andra hand något av alternativen sopsug, underjords- eller storbehållare, beroende på lokala

förhållanden.

Den 12 april presenterades den **helt elektrifierade sopbilen**, som Kretslopp och vatten tagit initiativ till, vid ett stort event på Götaplatsen. Bilen är ett resultat av ett lyckat utvecklingspartnersamarbete mellan Kretslopp och vatten, Volvo och Renova. Under året har certifieringsarbete pågått inför registrering. Den har också testkörts i drift och kommer gå i ordinarie drift från början av 2019.

4.5.1.2 Tryggt för människa och miljö

Förvaltningen har informerat Stadsbyggnadskontorets planhandläggare om ansvarsfördelning samt vikten av att säkerställa ytor för avfallshantering och avfallsfordon vid utbyggnad och förtätning av staden.

Vi har också bidragit med underlag till ny översiktsplan och tagit fram en intern kommunikationsplan för hållbar stadsutveckling med mål att Kretslopp och vatten ska ha en självklar roll i stadsutvecklingen.

Förvaltningen har effektiviserat hanteringen av inkommande bygglovremisser från Stadsbyggnadskontoret. Diskussioner har även förts med Stadsbyggnadskontorets bygglovsavdelning om hur vi kan utveckla samarbetet mellan förvaltningarna och förbättringsförslag har tagits fram. Utbyte av erfarenheter gällande avfall i stadsplaneringen har gjorts med Stockholm vatten och avfall, VASYD samt två engelska kommuner.

Kretslopp och vatten har medverkat i flera delar av utvecklingsprojektet DenCity 2 som slutfördes under 2018. Det har handlat om avfallstransporter på vattnet och underlag för samlastningsstation av gods och avfall i Frihamnsområdet.

En förstudierapport om hur cirkulära ytor kan planeras in vid ny- och ombyggnation av flerbostadshus har färdigställts. Det viktigaste som framkom är att fakta behöver samlas in för att kunna formulera en målbild för cirkulära ytor i flerbostadshus.

4.5.1.3 Nyckeltal och indikatorer - avfall

Nyckeltal avfallsverksamheten

Avfallsvikter	2018	2017	2016	2015
Restavfall (ton) [1]	105 220	106 552	107 800	107 850
Restavfall (kg/invånare)	184	189	194	197
Insamlat matavfall (ton) [2]	23 100	22 300	22 000	20 600
Insamlat matavfall (kg/invånare) [3]	40,4	39,6	40	38
Grovavfall (ton) inklusive verksamheter och fastighetsnära	60 029	61 711	59 990	60 840
Grovavfall fastighetsnära (ton)	4 894	4 780	4 500	4 600
Grovavfall till ÄVC (kg/besök) inklusive verksamheter	181	199	186	188
Grovavfall (kg/invånare) exklusive verksamheter	81	84	80	82
Farligt avfall (ton) exklusive elavfall och impregnerat trä	909	957	922	858
Farligt avfall (kg/invånare) exklusive elavfall och impregnerat trä	1,6	1,7	1,9	1,8
Impregnerat trä (ton)	2 542	2 592	2 500	2 700

Avfallsvikter	2018	2017	2016	2015
Slam från enskilda avlopp (ton)	18 895	19 000	18 800	20 500
Fettavskiljarslam (ton)	8 105	7 400	7 200	8 000
Besöksfrekvenser				
Antal besök på återvinningscentraler (ÅVC) [4]	303 900	286 000	288 500	286 000
Antal besök på ÅVC per 1000 invånare	531	507	518	522
Antal besök till Farligt-avfall-bilen	6 199	5181	7 591	7 456
Sorteringskvalitet				
Andel farligt avfall i restavfall (%)	0,05	0,04	0,04	-
Andel elavfall i restavfall (%)	0,4	0,5	0,5	-
Andel tidningar och förpackningar i restavfall (%)	37	37	37	-
Andel matavfall i restavfall (%)	26	28	28	-
Drivmedel				
Energieffektivitet i insamling (kWh/ton avfall)	71,8	61,1	73,6	56,0
Fossil kg CO2/ton avfall	3,3	2,4	7,1	3,5
Andel hållbara drivmedel (% energiinnehåll)	98,1	97,9	98,0	93,2
Ekonomi				
Totalkostnad för avfallshantering (kr/invånare)	756	751	731	714
Bioavfallssortering				
Andel matavfall till biologisk behandling av potentiellt uppskattad mängd (%)	45	45	45	38
Andel villakunder med matavfallssortering (%)	55	54	52	48
Andel villakunder med hemkompost (%)	20	20	22	22
Andel verksamhetskunder med matavfallsinsamling (%)	53	50	48	47
Andel flerbostadskunder med matavfallsinsamling (%)	80	79	78	77

[1] Restavfall - Fullständiga hushållsavfallsmängder kan inte redovisas i årsrapporten pga. att statistik från producentansvarsorganisationerna FTI och Elkretsen inte finns tillgängliga än.

[2] Insamlat matavfall - Exklusive hemkomposterat.

[3] Insamlat matavfall (kg / invånare) - Totalt andel utsorterat matavfall inklusive hemkomposterat.

[4] Antal besök på återvinningscentraler (ÅVC) - Inklusive uppskattat antal gratisbesökare.

5 Bokslut

5.1 Avfallsverksamheten

Resultaträkning

Belopp i tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017
Taxeintäkter	432 977	437 000	-4 023	420 710
Hyror och arrenden	1 000	1 000	0	983
Bidrag	6 819	6 661	158	6 845
Arbetad tid i investeringsprojekt	223	550	-327	274
Anläggningsavgifter	0	0	0	0
Övriga intäkter	10 657	6 000	4 657	8 042
Reavinster/-förluster	0	0	0	-568
Summa intäkter	451 676	451 211	465	436 286
Löner/arvoden	-15 679	-17 134	1 455	-14 197
Sociala avgifter och pensioner	-6 614	-7 137	523	-6 213
Summa personalkostnader	-22 293	-24 271	1 978	-20 410
Köp av huvudverksamhet	-351 475	-360 158	8 683	-352 939
Lokal- och markhyror	-5 387	-5 180	-207	-5 015
Bränsle, energi och va	-670	-702	32	-565
Kostnader för transportmedel	-635	-285	-350	-620
Förbrukningsmaterial	-1 288	-1 003	-285	-1 661
Köp av entreprenad och tjänster	-17 617	-27 813	10 196	-15 832
Övriga kostnader	-4 042	-3 326	-716	-2 914
Summa övriga verksamhetskostnader	-381 114	-398 467	17 353	-379 546
Planenliga avskrivningar	-2 887	-1 500	-1 387	-3 388
Summa avskrivningar	-2 887	-1 500	-1 387	-3 388
Summa verksamhetskostnader	-406 294	-424 238	17 944	-403 344
Verksamhetens nettokostnad	45 382	26 973	18 409	32 942
Overheadkostnader	-20 891	-24 973	4 082	-21 066
Summa overheadkostnader	-20 891	-24 973	4 082	-21 066
Ränteintäkter	0	0	0	0
Summa finansiella intäkter	0	0	0	0
Ränta kommunskuld	-1 197	-1 000	-197	-717
Räntekostnader	0	0	0	0
Summa finansiella kostnader	-1 197	-1 000	-197	-717
Årets resultat	23 294	1 000	22 294	11 159

Specifikation av köp av huvudverksamhet

Belopp i tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017
Behandlingskostnader	-119 351	-122 757	3 406	-120 669
Insamlings- och transportkostnader	-189 399	-186 425	-2 974	-182 309

Belopp i tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017
Övriga kostnader	-42 725	-50 976	8 251	-49 961
Summa köp av huvudverksamhet	-351 475	-360 158	8 683	-352 939

5.2 Balansräkning

Belopp i tkr	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Immateriella tillgångar		
Materiella tillgångar	132 109	60 065
Summa anläggningstillgångar (not 1)	132 109	60 065
Omsättningstillgångar		
Förråd och lager		0
Kortfristiga fordringar (not 5)	77 237	57 672
Kassa och bank	6 394	3 479
Summa omsättningstillgångar		61 151
SUMMA TILLGÅNGAR	192 486	121 215
EGET KAPITAL		
Ingående eget kapital	-33 186	-22 026
Justering eget kapital		0
Årets resultat	-23 294	-11 159
Summa eget kapital (not 4)	-56 480	-33 185
AVSÄTTNINGAR		
Pensionsavsättning (not 6)	-49 539	-18 993
Övriga avsättningar (not 7)	-21 043	-21 034
Summa avsättningar	-70 582	-40 027
SKULDER		
Långfristiga skulder (not 8)		0
Kortfristiga skulder (not 9)	-65 424	-48 004
Summa skulder	-65 424	-48 004
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	-192 486	-121 215

Fotnot: Från 2016 hamnar förvaltningens långfristiga skuld på kortfristig fordran som ett negativt saldo, en slags likvidavräkning enligt Stadens direktiv

5.3 Finansieringsanalys

Belopp i tkr	2018-12-31	2017-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Årets resultat (not 4)	23 294	-11 159
Avskrivningar (not 1)	2 887	3 388

Belopp i tkr	2018-12-31	2017-12-31
Förändrad avsättning (not 6 och 7)		
Övriga likvidpåverkande poster		
Summa likvida medel från verksamheten	26 181	-7 771
NETTOINVESTERINGAR		
Mark, byggnader och övrig fast egendom	-44 375	-35 664
Maskiner, inventarier och fordon		
Utrangeringar		42 401
Summa nettoinvesteringar (not 1)	-44 375	6 737
FINANSIERING		
Ökning (+)/Minskning (-) av långfristiga skulder (not 8)		
Summa finansiering		
FÖRÄNDRING AV KAPITALBINDNING		
Ökning (-)/Minskning (+) förråd och lager		
Ökning (-)/Minskning (+) av kortfristiga fordringar (not 5)	3 689	-3 357
Ökning (+)/Minskning (-) av kortfristiga skulder (not 9)	17 420	5 581
Summa förändring av kapitalbindning	21 109	2 224
FÖRÄNDRING AV KASSA OCH BANK	2 915	1 190

5.4 Tillämpade redovisningsprinciper och noter

Principerna för redovisning har förändrats jämfört med föregående år. Planerat underhåll redovisas som investeringar. Utredningstid på projekt driftförs och projekt understigande 10 basbelopp redovisas som driftprojekt.

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras och kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed. Värdet av kortfristiga placeringar har gjorts post för post till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärde.

I nedanstående noter till resultat- och balansräkning samt finansieringsanalys kan avrundningar förekomma.

Balansräkningen för kollektivet är framtaget från förvaltningens totala balansräkning. Vissa gemensamma poster har värderats efter schabloner.

Intäkter

Av totala intäkter är merparten taxeintäkter som består av bruks- och anslutningsavgifter. Taxeintäkterna finansierar endast VA-kollektivets nödvändiga kostnader.

Övriga intäkter avser sidoordnad verksamhet och är kostnadsneutrala och redovisas nedan.

Bidrag

Utöver taxeintäkter redovisas bland annat bidrag som erhålls från Staden för att finansiera verksamhet som bedrivs utanför Avfallskollektivets uppdrag. Dessa intäkter motsvaras av

förvaltningens kostnader.

Försäljning verksamhet och entreprenader

Under intäkter redovisas även aktivering av arbetad tid på investeringsprojekt. Denna intäkt skulle kunna redovisas på kostnadssidan för att minska lönekostnaden. Förvaltningen har valt att bruttoredovisa intäkten genom att redovisa posten som en intäkt.

Övriga intäkter

Under övriga intäkter redovisas kundarbeten som förvaltningen har motsvarande kostnader för, t ex försäljning av vatten till grannkommuner. Andra poster som återfinns här är intäkter som uppkommit när förvaltningen t ex flyttat ledningar i samband med exploateringsprojekt. Intäkten motsvaras av förvaltningens kostnader som återfinns under övriga verksamhetskostnader.

Värdering av materiella anläggningstillgångar

Med anläggningstillgång avses en tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk och som har en nyttjandeperiod överstigande tre år. Anskaffningsvärdet ska överstiga ett halvt basbelopp exklusive mervärdeskatt.

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med tillägg för värdehöjande investeringar och med avdrag för avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inte lånekostnader.

Anläggningsavgifter som avser att täcka investeringsutgifter för vatten och avlopp har periodiserats. Intäktsföring görs successivt och i samma takt som investeringskostnaden skrivs av.

Avskrivningar

Avskrivningar grundas på anläggningstillgångarnas ursprungliga anskaffningsvärde. Dessa kostnader fördelas med linjär avskrivningsmetod över den beräknade nyttjandeperioden. För tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Från 2017 tillämpas komponentavskrivningar.

Förråd och lager

Förrådet har värderats med hjälp av en vägd genomsnittsberäkning av anskaffningsvärdet.

Avsättningar till pensioner

Avsättning för pensioner avser kostnader för pensionsåtaganden för samtliga pensionärer och för den befintliga personalen. I kostnadsmassan ingår även pensionspremier och dessa ingår i posten övriga kortfristiga skulder. Beräkningen har gjorts enligt den beräkningsmodell som utarbetats av Sveriges Kommuner och Landsting och benämns RIPS07.

Lånekostnader

Lånekostnader redovisas enligt huvudmetoden. Det innebär att räntekostnader belastar resultatet i den period de hänförs till.

Not 1 Anläggningstillgångar och avskrivningar

Belopp i tkr	Bokfört värde vid årets början	Årets investeringar	Utrangering/ omdisponering	Årets avskrivningar	Bokfört värde vid årets slut
Immateriella tillgångar					

Belopp i tkr	Bokfört värde vid årets början	Årets investeringar	Utrangering/ omdisponering	Årets avskrivningar	Bokfört värde vid årets slut
Mark, byggnader och övrig fast egendom	19 516				19 516
Pågående nyanläggningar	40 484	72 044	2 887	- 2 887	112 529
Maskiner, inventarier och fordon					
Konst	64				64
Summa anläggningstillgångar	60 065	72 044	2 887	-2 887	132 109

Sammanfattning

Belopp i tkr	2018	2017
Anskaffningsvärde vid årets början	21 431	28 168
Årets investeringar	72 044	35 664
Försäljningar/utrangeringar	2 887	-42 401
Anskaffningsvärde vid årets slut	96 362	21 431
Avskrivningar från årets början	38 633	-380
Årets avskrivningar	-2 887	-3 388
Försäljningar/utrangeringar	2 887	42 401
Avskrivningar vid årets slut	35 746	38 633
Planenligt restvärde vid årets slut	132 109	60 065

Not 2 Löner och arvoden, sociala avgifter och exklusive pensioner

Belopp i tkr	2018	2017
Löner och arvoden	-15 679	-14 197
Löner för centrala funktioner (OH)	-11 545	-7 799
Sociala avgifter	- 6 614	-6 214

Not 3 Finansiella intäkter och kostnader

Belopp i tkr	2018	2017
Intäktsränta		117
Ränta på långfristigt lån	-1 197	-717
Ränta på kortfristig upplåning		-27
Summa finansiella nettokostnader	-1 197	-627

Not 4 Eget kapital

Belopp i tkr	2018	2017
Eget kapital vid årets början avseende VA-verksamheten	33 185	22 026

Belopp i tkr	2018	2017
Årets resultat	23 294	11 159
Justering av eget kapital (dagvattendom)		
Summa eget kapital vid årets slut avseende VA-verksamheten	56 480	33 185

Not 5 Kortfristiga fordringar

Belopp i tkr	2018	2017
Kundfordringar	37 826	24 650
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	77 237	86 128
Övriga fordringar	-61 080	-53 106
Summa kortfristiga fordringar	53 988	57 672

Not 6 Pensionsavsättningar

Belopp i tkr	2018	2017
Pensionsavsättningar vid årets början	-18 993	-18 777
Pensionsutbetalningar		-174
Årets avsättning	-30 546	-42
Pensionsavsättningar vid årets slut	-49 539	-18 993

Not 7 Övriga avsättningar

Belopp i tkr	2018	2017
Avsättning vid årets början	-21 034	-21 956
Årets uttag	-9	922
Avsättning vid årets slut	-21 043	-21 034

Not 8 Långfristiga skulder

Belopp i tkr	2018	2017
Lån vid årets början		-20 180
Nya Lån		10 180
Periodiserade anläggningsavgifter		
Lån vid årets slut	0	0

Not 9 Kortfristiga skulder

Belopp i tkr	2018	2017
Leverantörsskulder	-34 584	-28 776
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-27 174	-19 228
Övriga kortfristiga skulder	-3 666	
Summa Kortfristiga skulder	-65 424	-48 004